

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	1
บทที่ 1 บทนำ	3
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	3
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
1.3 ขอบเขตของโครงการวิจัย	7
1.4 ประโยชน์จากการศึกษา	7
บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	8
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	30
3.1 พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา	30
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	30
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล	36
บทที่ 4 สถานการณ์การค้าผลไม้ระหว่างไทยและฟิลิปปินส์	38
4.1 สถานการณ์และแนวโน้มของการเพาะเลี้ยงปลา	38
4.2 สถานการณ์และแนวโน้มของการเพาะเลี้ยงปลาในจังหวัดเชียงใหม่	62
4.3 สถานการณ์และแนวโน้มของการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในจังหวัดเชียงราย	72
4.4 ห่วงโซ่คุณค่าของปลานิลในจังหวัดเชียงใหม่	80
4.5 ห่วงโซ่คุณค่าของปลานิลในจังหวัดเชียงราย	98
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา	123
5.1 สรุปผลการศึกษา	123
5.2 ข้อเสนอแนะ	132
บรรณานุกรม	133

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	มูลค่าผลผลิตการเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ปี 2546 – 2554	3
1.2	มูลค่าผลผลิตการเลี้ยงสัตว์น้ำจืดที่สำคัญ 5 ชนิด ปี 2546 – 2554	4
4.1	ผลผลิตปลาของโลกแยกตามลักษณะที่มาะหว่างปี 2001 - 2011	39
4.2	การผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำประเภทปลาของโลกแยกตามทวีป ระหว่างปี 2001 - 2011	40
4.3	การผลิตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของโลกแยกตามสายพันธุ์ ระหว่างปี 1970 - 2011	41
4.4	ปริมาณการผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของ 20 ประเทศอันดับแรกของโลก ระหว่างปี 2010 และ 2011	42
4.5	ปริมาณผลผลิตการเพาะเลี้ยงปลานิล (Nile tilapia) 10 อันดับประเทศของโลก	44
4.6	มูลค่าผลผลิตการเพาะเลี้ยงปลานิล (Nile tilapia) 10 อันดับประเทศของโลก	45
4.7	ปริมาณและมูลค่าการส่งออกสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ ระหว่างปี 2551 - 2555	47
4.8	ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ ระหว่างปี 2551 - 2555	48
4.9	รูปแบบปลานิลและผลิตภัณฑ์ที่ประเทศไทยส่งออก ปี 2555	51
4.10	รูปแบบปลานิลและผลิตภัณฑ์ที่ประเทศไทยนำเข้า ปี 2555	52
4.11	ปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำจืดเพาะเลี้ยงของประเทศไทย 2551 - 2555	53
4.12	ปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำจืดจับประเทศไทย 2551 - 2555	54
4.13	ปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำจืดรวมประเทศไทย 2551 - 2555	55
4.14	ผลผลิตการเลี้ยงสัตว์น้ำจืดจำแนกตามประเภทการเลี้ยง ปี 2542 - 2553	56
4.15	จำนวนฟาร์ม เนื้อที่การเลี้ยงปลานิล จำแนกตามประเภทการเลี้ยง ปี 2542 - 2553	59
4.16	มูลค่าผลผลิตการเลี้ยงปลานิลตามประเภทการเลี้ยง ปี 2542 - 2553	60
4.17	อัตราการบริโภคสัตว์น้ำจืดของคนไทย ปี 2542 - 2553	61
4.18	จำนวนฟาร์ม และเนื้อที่ จำแนกตามประเภทการเลี้ยงสัตว์น้ำ จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2542 - 2553	
4.19	ผลผลิตสัตว์น้ำจำแนกตามประเภทการเลี้ยง จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2542 - 2553	64
4.20	มูลค่าสัตว์น้ำจำแนกตามประเภทการเลี้ยง จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2542 - 2553	65

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
4.21 ข้อมูลด้านการประมงและจำนวนการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ของจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2542 - 2553	66
4.22 ปริมาณปลานิลที่ผลิตได้ทั้งหมด (โดยประมาณ) และอัตราส่วนการใช้ ประโยชน์แยกตามอำเภอ ปี 2553	69
4.23 จำนวนฟาร์ม และเนื้อที่ จำแนกตามประเภทการเลี้ยงสัตว์ จ. เชียงใหม่	70
4.24 ราคาปลานิลปากบ่อ ราคาขายส่ง และราคาขายปลีกของเชียงใหม่ ระหว่าง ตุลาคม 2554 – กรกฎาคม 2555	71
4.25 จำนวนฟาร์ม เนื้อที่การเลี้ยง (ไร่) จำแนกตามประเภทการเลี้ยงของจังหวัด เชียงราย	73
4.26 ผลผลิตสัตว์น้ำจำแนกตามประเภทการเลี้ยงของจังหวัดเชียงราย	74
4.27 มูลค่าสัตว์น้ำจำแนกตามประเภทการเลี้ยง เชียงราย	75
4.28 ผลิตภัณฑ์มวลรวมการประมงจังหวัดเชียงราย ปี 2546 - 2553	76
4.29 จำนวนฟาร์มผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ขึ้นทะเบียนฟาร์มและมีเลขทะเบียนฟาร์ม เรียบร้อยแล้วของจังหวัดเชียงราย ข้อมูล ณ วันที่ 26 พฤษภาคม 2554	77
4.30 อัตราการเพิ่มขึ้น/ลดลง ของปริมาณผลผลิตปลานิล จังหวัดเชียงราย	78
4.31 ราคาปลานิลที่เกษตรกรขายได้ปากบ่อ จ. เชียงราย	79
4.32 ราคาอาหารปลา	105

สารบัญภาพ

รูปที่	หน้า	
1.1	ราคาขายปลีกเฉลี่ยปลานิล (2-3 ตัว/กก.) (กก.)	5
2.1	วิธีการตลาดปลานิล	9
2.2	การเชื่อมโยงของห่วงโซ่คุณค่าอย่างง่าย	12
2.3	แบบจำลองพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่าของ Porter	13
2.4	แบบจำลองพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่าของ Porter	14
2.5	การวิเคราะห์ความสามารถทางเทคนิคของห่วงโซ่คุณค่า	16
2.6	การยกระดับในระดับหน้าที่การทำงานในห่วงโซ่คุณค่า	17
2.7	สรุปขั้นตอนการวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าตามแนวคิดของ UNIDO	18
2.8	วิธีการตลาดปลานิล	22
2.9	ห่วงโซ่การผลิตและทิศทางการไหลของสินค้าปลานิลในประเทศไทย	24
2.10	แผนภูมิสรุปความสัมพันธ์ของข้อเสนอแนะเชิงพัฒนาในการขับเคลื่อนการสร้างมาตรฐานตลอดห่วงโซ่สินค้าปลานิล	27
2.11	ห่วงโซ่มูลค่าของ Pangasius Hypophthalmus และ Henicorhynchus/ Labiobarbus spp. ของประเทศเวียดนาม	28
2.12	ห่วงโซ่มูลค่าของกุ้งประเทศเม็กซิโก	29
4.1	ผลผลิตปลานิลจากระบบการออกใบกำกับกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำ (MD)	49
4.2	สัดส่วนปริมาณการส่งออกปลานิลของไทย ปี 2555	50
4.3	สัดส่วนปริมาณการนำเข้าปลานิลของไทย ปี 2555	51
4.4	พื้นที่การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในประเทศไทย	57
4.5	สัดส่วนเนื้อที่การเลี้ยงปลานิลแยกตามประเภทการเลี้ยง	58
4.6	สัดส่วนมูลค่าของผลผลิตปลานิลแยกตามประเภทการเลี้ยง	60
4.7	มูลค่าของ GPP ณ ราคาตลาดของการประมงของจังหวัดเชียงใหม่	68
4.8	มูลค่าของ GPP ณ ราคาตลาดของการประมงของจังหวัดเชียงราย	75
4.9	รูปแบบการไหลและโซ่อุปทานของปลานิลจังหวัดเชียงใหม่	81
4.10	การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างองค์กรต่าง (Information Flow) ในโซ่อุปทานปลานิล	82
4.11	การเตรียมบ่อปลา โรยปูนขาว และปล่อยน้ำเข้าบ่อของเกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่	83
4.12	บ่อปลาและเครื่องปั๊มอากาศของเกษตรกรตัวอย่างในจังหวัดเชียงใหม่	84

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
4.13 การเลี้ยงปลาในกระชังของเกษตรกรใน อ. สารภี และ อ. ดอยหล่อ จังหวัด เชียงใหม่	85
4.14 อาหารปลานิลของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล จังหวัดเชียงใหม่	87
4.15 กิจกรรมการเพาะเลี้ยงปลานิลของจังหวัดเชียงใหม่	88
4.16 อาหารปลานิลของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล จังหวัดเชียงใหม่	90
4.17 ขั้นตอนการเก็บเกี่ยวผลผลิตและการขนส่ง	92
4.18 อุปกรณ์ในการจับและขนส่งปลานิลมีชีวิต	93
4.19 การจับปลา คัดปลา และชั่งน้ำหนัก	94
4.20 การขนส่งปลาจากปากบ่อไปยังร้านจำหน่ายปลา	95
4.21 การซื้อและขายปลานิล	96
4.22 กลุ่มผู้เลี้ยงปลานิลสันทรายพัฒนา	96
4.23 รูปแบบของโซ่อุปทานของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลจังหวัดเชียงราย	98
4.24 การแลกเปลี่ยนข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ ของห่วงโซ่อุปทานปลานิลจังหวัด เชียงราย	99
4.25 การจัดเตรียมบ่อปลานิล	100
4.26 การติดต่อขอซื้อลูกปลา	101
4.27 การอนุบาลปลา	102
4.28 การขนย้ายลูกปลานิล	103
4.29 การติดต่อซื้อและการกระจายอาหารปลา	104
4.30 การขนส่งลูกปลาที่มีขนาดประมาณ 1 นิ้ว จากเกษตรกรที่ทำอาชีพอนุบาลลูกปลา เพื่อขายต่อให้กับลูกค้าสมาชิก	104
4.31 อาหารปลา	106
4.32 อาหารเสริมและยารักษาโรคปลา	107
4.33 การเลี้ยงปลานิล	108
4.34 บ่อเลี้ยงปลานิล ระบบบ่มอากาศ และการให้อาหารปลา	108
4.35 ขั้นตอนการจับปลานิล	109

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
4.36 การจับปลานิล	110
4.37 การคัดแยกปลานิลและการเคลื่อนย้ายปลานิลสดขึ้นรถบรรทุกที่บรรทุกถึงน้ำ ที่ติดตั้งเครื่องทำอากาศ	111
4.38 การลงรายการตามขนาดและน้ำหนักของปลาที่จับได้ และการรับเงิน	112
4.39 ช่องทางปลานิลสดไปยังผู้บริโภค	113
4.40 ปลานิลแช่แข็งที่จำหน่ายในแผงปลาในตลาดเมืองใหม่ จังหวัดเชียงใหม่	114
4.41 การจำหน่ายปลานิลสด และการขายปลานิลปรุงสุกให้แก่ลูกค้าในจังหวัดเชียงใหม่	115
4.42 การจำหน่ายปลานิลสด และการขายปลานิลปรุงสุกให้แก่ลูกค้าในจังหวัดเชียงราย	116
4.43 ห่วงโซ่มูลค่าปลานิลในจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย	120